

Magyarország Alkotmánybírósága

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján
(ügyszám: 6.M.151/2014.)

ca

SZÉKESFEHÉRVÁRI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG	
ÜGYSZÁM KEZDŐIRATON:	
postán, gyűjtőládába, személyesen, faxon, e-mailen	
ÉRK.:	2015 JÜN. 16 82.
PÉLDÁNY: 1	FELZET:
MELLÉKLET: 4	KÖZTÜK:
ÜGYSZÁM UTÓIRATON:	6.M.151/2014/14.

Tisztelt Alkotmánybíróság !

Alulírott [redacted] (lakcím: [redacted]) a továbbiakban: **indítványozó**) – mellékelt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: **Abtv.**) 27. §-a alapján alábbi

alkotmányjogi panasz

terjesztem elő:

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV 2170-0/2015
Érkezett:	2015 JÚL 14.
Melléklet:	3+ml + 2

Kérem, hogy a T. Alkotmánybíróság semmisítse meg a Székesfehérvári/Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Mf.21.554/2014/6. számú ítéletét, továbbá a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.151/2014/6. számú ítéletét.

A T. Alkotmánybíróság hatáskörét az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az **Abtv. 27. §-a** és 43. §-ának (1) bekezdése alapozza meg.

Kérelmem jogalapiaként Magyarország Alaptörvénye 26. cikkének (1) bekezdését, azaz a bírói függetlenséghez fűződő jogom, mint Alaptörvényben biztosított jogom sérelmét jelölöm meg.

Kérelmemet a személyesen érintett indítványozóként nyújtom be. Személyes érintettségemet az a körülmény támasztja alá, hogy a jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítéletekben felperesként szerepelek.

A támadott bírói döntések a Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Mf.21.554/2014/6. számú ítélete, továbbá a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.151/2014/6. számú ítélete.

A rendelkezésemre álló jogorvoslati lehetőségeimet kimerítettem, mivel a jogerős ítélettel szemben nincs helye fellebbezésnek. Tájékoztatom a T. Alkotmánybíróságot, hogy a jogerős ítélettel szemben – a jelen alkotmányjogi panasz benyújtásával egyidejűleg – felülvizsgálati kérelmet nyújtottam be a Kúriához.

Az Abtv. 29. §-a értelmében az általam állított alaptörvény-ellenesség a bírói döntést érdemben befolyásolta, mivel a támadott ítéletek a bírói függetlenség egyik lényeges elemét, az elmozdíthatatlanságot sértették. Az eljáró bíróságok nem az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdésével összhangban értelmezték a bírói függetlenség tartalmát az általam indított peres eljárásban. A per főkérdése a bíró elmozdíthatatlanságának tartalma volt, s ennek téves értelmezése a bírói döntést *szükségképpen* érdemben befolyásolta. Mivel a bíróságok nem orvosolták a munkáltató által eszközölt elmozdításomat, így ítéleteik alaptörvény-ellenesek.

Megítélésem szerint a bírói beosztás, és ezen keresztül az elmozdíthatatlanság konkrét tartalma alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés is, ezért a panasz befogadása az Abtv. 29. §-ának mindkét fordulata alapján helyt foghat.

Alkalmazandó jogszabályok

1.) Alaptörvény

B) cikk

(1) *Magyarország független, demokratikus jogállam.*

24. cikk

(...)

(2) *Az Alkotmánybíróság*

(...)

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;

26. cikk

(1) *A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélkezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírákat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. (...)*

28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

2.) A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.)

14. A bíró beosztása

26. § (1) *A bírót első kinevezésekor az OBH elnöke, ezt követően a Kúriára a Kúria elnöke, az ítélőtáblára az ítélőtábla elnöke, a törvényszékre, a közigazgatási és munkaügyi bíróságra, valamint a járásbíróságra a törvényszék elnöke osztja be.*

(2) *A bíró beosztásáról írásban kell rendelkezni, abban meg kell határozni a bíró szolgálati helyét, beosztását, a szolgálati ideje kezdetét, fizetési fokozatát, az ahhoz tartozó alapilletményét, a pótlékok jogcímét és összegét, valamint a kötelező előrelépése időpontját.*

(3) *A bíró beosztása a határozott idejű első kinevezés, valamint a 25. § (2) bekezdésében meghatározott eset kivételével határozatlan időre szól.*

(4) *Ha a bírói álláshely betöltése nem pályázat útján történik, a bíró beosztásához a bíró hozzájárulása szükséges.*

(5) *Ha a bíró más településen működő bíróságra való beosztását igazságügyi érdek is indokolja, a költözködéssel járó költségeit meg kell téríteni.*

I. Tényállás

1. Az indítványozót a Fővárosi Bíróság elnöke 1993.El.VI.D.17/12. számú értesítésével 2000. július 1. napjától a Fővárosi Bíróság, mint Cégbírósághoz osztotta be fővárosi bírónak.
2. A Fővárosi Törvényszék elnöke 2014. január 29. napján kelt, 1993..El.VI.D.17/30. számú intézkedésével az indítványozó szolgálati helyéül 2014. március 3. napjától határozatlan időre a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiumát jelölte ki. A munkáltató az intézkedés alapjául a Bjt. 26. §-ának (1)–(2) bekezdéseit jelölte meg. Az indítványozó az intézkedéshez nem járult hozzá. A szolgálati hely megváltoztatása maga után vont az indítványozó ítélkezési tevékenységének megváltozását is; az intézkedés óta az indítványozó gazdasági peres ügyszakban ítélkezik.
3. A Fővárosi Törvényszék elnöke 2014. február 3. napján kelt, 1993.El.VI.D.17/33. számú tájékoztatásában fenti intézkedését a szolgálati hely módosításának minősítette, amely a bírói beosztást nem érinti, s amelyhez így a bíró hozzájárulása nem szükséges. Az indítványozó ezt követően peres eljárást kezdeményezett beosztása jogellenes módosítása miatt, kérve az eredeti beosztása szerinti továbbfoglalkoztatását.
4. Az **indítványozó álláspontja** szerint a Bjt. a beosztás fogalmát egy tágabb és egy szűkebb értelemben is használja. A Bjt. 26. §-ának (1) bekezdése a bírósági szinteket jelöli meg, ahová a bíró beosztható (a perbeli esetben ez a Fővárosi Törvényszék). A Bjt. 26. §-ának (2) bekezdése részletezi, hogy melyek a tágabb értelemben vett beosztás részelemei; így a bíró szolgálati helye, beosztása, illetménye stb. A Bjt. tehát a beosztás fogalmát részben önmagával definiálja. Ebből adódóan a tágabb értelemben vett beosztásnak (fővárosi törvényszéki bíró) része az is, hogy az indítványozó milyen konkrét ítélkezési tevékenységet végez (beosztása: cégbíró), és hol látja azt el (szolgálati helye: a Cégbíróság székhelye). Az indítványozó álláspontja szerint a szűkebb értelemben vett beosztás (cégbírósági nemperes ügyek helyett gazdasági peres ügyek) és a szolgálati hely (Cégbíróság székhelye helyett a Gazdasági Kollégium székhelye) megváltoztatásával a munkáltató egyoldalúan módosította az indítványozó (tágabb értelemben vett) beosztását, ezért intézkedése jogellenes volt.
5. A **alperesi munkáltató álláspontja** szerint a beosztást úgy kell értelmezni, hogy az indítványozó a Fővárosi Törvényszéken belül bármely ügyszakba, hozzájárulása nélkül is beosztható. Az alperesi nézet szerint csupán az indítványozó által ellátandó feladatok típusa módosult, ez azonban nem minősül a beosztás módosításának. Elismerte ugyan, hogy az indítványozó munkavégzésének a helye is megváltozott, azonban ezt nem tekintette a szolgálati hely megváltozásának – annak ellenére sem, hogy a 1993.El.VI.D.17/33. számú tájékoztatásában maga a munkáltató is a szolgálati hely módosításaként hivatkozott a kifogásolt intézkedésre.
6. Az **első fokú bíróság** 6.M.151/2014/6. számú ítéletével a keresetet elutasította. Értelmezése szerint a beosztás szűkebb értelemben vett fogalma nem a bíró ítélkezési tevékenységét, hanem a bírósági szintet jelöli, ahová a bírót beosztják. A bírák ítélkezési tevékenységét nem a beosztás, hanem az ügyelosztási rend határozza meg, s az indítványozó esetében csak ez utóbbi módosult. A Cégbíróságot nem tekintette különálló szolgálati helynek, ezért elfogadta, hogy a munkáltató az indítványozó szolgálati helyét a teljes Gazdasági Kollégiumra értelmezze. A bíróság szerint tehát az indítványozó szolgálati helye nem módosult, a kifogásolt munkáltatói intézkedést és tájékoztatást egyszerűen *tévesnek*

minősítette. Álláspontja szerint mivel a beosztás nem módosult, ezért az indítványozó hozzájárulására sem volt szükség. A bíróság végül az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben úgy érvelt, hogy „bírói tisztségből történő elmozdításnak” kizárólag a bíró hivatalvesztése minősülhetne, ilyenről pedig a perbeli esetben nincsen szó.

7. A **másodfokú bíróság** 2.Mf.21.554/2014/6. számú ítéletével az első fokú ítéletet helybenhagyta. A másodfokú bíróság már elfogadta az indítványozó érvelését a beosztás tágabb és szűkebb értelmével kapcsolatban. A bíró szolgálati helyét azonban azonosította azon szinttel, ahová a bírót a Bjt. 26. §-ának (1) bekezdése alapján beosztják. Azaz a szolgálati helyet nem földrajzi helyként definiálta, hanem az adott bírósági intézmény hatásköréből vezette azt le. S bár megállapította, hogy az indítványozó *munkavégzésének helye* megváltozott, ezt nem tekintette a szolgálati hely módosításának. A bíró szűkebb értelemben vett beosztását (ítélkezési tevékenységét) ugyancsak az adott bírósági szint hatásköréből vezette le – s ezt csupán annyiban szűkítette, hogy a „gyakorlat” szerint a beosztás adott kollégiumba, adott ügyszakba szól. Mivel a másodfokú bíróság álláspontja szerint a cégeljárás nem önálló ügyszak, az indítványozó következképp a gazdasági ügyszakba lett beosztva. Az pedig csupán ügyelosztási kérdés, hogy a gazdasági ügyszakba beosztott bíró peres vagy cégbírói ügyeket intéz-e. E körben a másodfokú bíróság aláhúzta, hogy a beosztás nem feleltethető meg a *munkakör* munkajogi fogalmának, mivel az ügyelosztási rend módosíthatja a bíró ítélkezési feladatait. Tehát a bíróság szerint sem az indítványozó (szűkebb értelemben vett) beosztása, sem szolgálati helye nem módosult. Végül a másodfokú bíróság szerint az Alaptörvény által garantált elmozdíthatatlanságot nem sérti az a változtatás, amely csupán az ügyelosztási rend módosításának a következményeként áll be, az indítványozó esetében pedig csupán ennyi történt.

8. Jogi képviselőm a Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Mf.21.554/2014/6. számú ítéletét **2015. április 28.** napján vette át.

II. A bírói függetlenség két aspektusa a jelen panasz szempontjából

9. Az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdése szerint a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélkezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírákat tisztségből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani.

10. A bírói függetlenség kérdése két szempontból vizsgálendő a jelen alkotmányjogi panasz kapcsán. Egyfelől eljárásjogi szempontból: az indítványozó sérelmet szenvedett, Alaptörvényben biztosított joga (indítványozói legitimáció) szempontjából. Másfelől pedig a panasz érdemi vizsgálata, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség oldaláról. Utóbbi kapcsán az alapkérdés a jelen panasz szempontjából az, hogy mely garanciák védik a bírót az egyoldalú beosztás-módosítással szemben, hol húzódik a munkáltató utasítási jogának határa, és ezek a határok tágabban vagy szűkebben vonandók-e meg, mint más foglalkoztatottak esetében.

III. Az Alaptörvényben biztosított jog

11. Az Alkotmánybíróság a **33/2012. (VII. 17.) AB határozatban** (továbbiakban: **ABH 1.**) a bírói függetlenség elvét vizsgálta. Ez a határozat még csupán annyit rögzít, hogy a bírói függetlenség elvéből levezetett „*független bíróhoz való jogot*” az eljárás alanyai számára az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogként is elismerte [**ABH 1.** 1-2.].

12. Az Alkotmánybíróság **4/2014. (I. 30.) AB határozata** (a továbbiakban: **ABH 2.**) azonban – éppen egy bíró által benyújtott alkotmányjogi panasz kapcsán – már tovább ment az ABH 1-ben foglaltaknál. Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat kezdetén azt vizsgálta meg, hogy az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése, amely a bírák függetlenségét deklarálja, alapját képezheti-e alkotmányjogi panasz tárgyában lefolytatott eljárásnak. Az Abtv. mind a 26. §-ban, mind a 27. §-ban szabályozott az alkotmányjogi panaszok esetében azt a feltételt írja elő, hogy az indítványozónak az Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére kell hivatkoznia. Az Abtv. szövege szándékosan használja ezt a tágabb értelmű megfogalmazást, lehetővé téve ezáltal, hogy az alkotmányjogi panaszt benyújtók az Alaptörvény Szabadság és Felelősség című részében található alapjogokon túl a hatályos Alaptörvény olyan rendelkezéseire is alapíthassák beadványaikat, amelyek számukra valamilyen egyéb jogot biztosítanak. A jogalkotó ezen szándékát erősíti az Abtv. javaslatához fűzött indokolás azon része is, amely szerint „*[f]ontos, hogy a panaszt továbbra se csak »alapjogsérelem« esetén lehessen benyújtani, de egyéni jogvédelmi intézmény mivoltából kifolyólag bármely alaptörvényi rendelkezésre alapozva sem, hanem az »Alaptörvényben biztosított jogok« sérelme esetén lehessen az AB-hoz fordulni.*” [**ABH 2.** 40-42.].

13. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy a bírói függetlenség ugyan nem alapjog, nem is a bíró kiváltsága, hanem a jogkeresők érdekét szolgálja. Ugyanakkor nemcsak igazságszolgáltatási vagy szervezési-igazgatási alapelv, hanem egyes elemeiben a bírói tisztséget viselő személy Alaptörvényben biztosított joga és kötelezettsége is. Azzal, hogy az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése a bírák szakmai és személyi függetlenségét is garantálja, jogot biztosít a bírák, mint a bírói szolgálatot ellátó természetes személyek részére a függetlenséghez. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy alkotmányjogi panaszban hivatkozni lehet a bírói függetlenségre, vagyis az Alaptörvény azon rendelkezésére, amely személy szerint a bírák számára biztosít egyes jogokat [**ABH 2.** 43-45.].

14. A fenti alkotmánybírósági gyakorlatot is figyelembe véve az indítványozó jelen alkotmányjogi panaszában hivatkozhat az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdésében foglalt bírói függetlenségre, s annak önállóan nevesített elemeként az elmozdíthatatlanságra, mint Alaptörvényben biztosított jogára.

IV. A bírói függetlenség tartalma

15. Az ABH 1. a bírói függetlenség elvét, annak elemeivel, így az elmozdíthatatlansággal együtt a magyar történeti alkotmány vívmányának ismerte el. Olyan értelmezési alapelvként tekint rá, mint amely mindenkire nézve kötelező. Maga az Alaptörvény tekinti tehát nemcsak a bírói jogállás, hanem a bírói függetlenség elemének a tisztségből való elmozdíthatatlanságot.

16. Az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdése értelmében a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alávetve. A bírói függetlenség az igazságszolgáltatás függetlenségének legfontosabb garanciája [ABH 1. 2. pontja]. Az Alkotmánybíróság több alkalommal hangsúlyozta, hogy a bírói hatalmi ág kitüntetett helyet foglal el az államszervezetben, és az is következetes álláspontja, hogy a bírói függetlenségből eredő „*minden külső befolyástól független bírói ítékezés feltétel nélküli követelmény, és lényegében abszolút alkotmányos védelem alatt áll. (...) Mivel a bírónak mindenkitől – más bíraktól is – függetlennek kell lennie, függetlenségét hasonló garanciákkal kell biztosítani az elvileg hasonló igazgatási befolyás ellen, származzék az akár a bírósági szervezeten belülről, akár azon kívülről.*” [13/2013. (VI. 17.) AB határozat; a továbbiakban: ABH 3. 117-118. pontjai]

17. Az Alkotmánybíróság a bírói függetlenség garanciarendszerében nagy jelentőséget tulajdonított a szervezeti és státusbeli biztosítékoknak. „*A bírói függetlenség és önállóság törvények által körülbástyázott intézményes biztosítása megkérdőjelezhetetlen érték, az emberi és állampolgári jogok, valamint a jogállamiság érvényesülésének egyik fontos biztosítója*” [ABH 1. 2. pontja].

18. A bírói függetlenség a bírói tisztséget viselő személy vonatkozásában két síkon értelmezhető, egyrészt szakmai függetlenséget, másrészt személyi függetlenséget jelent. A szakmai függetlenség azt garantálja, hogy a bírót ne lehessen ítélezési tevékenysége során közvetlenül befolyásolni. Maga az Alaptörvény deklarálja ezen garancia érvényesülése érdekében a 26. cikk (1) bekezdés további részében, hogy a bírák csak a törvénynek vannak alárendelve és ítélezési tevékenységükben nem utasíthatók [ABH 2. 47-48. pontjai].

19. A személyi függetlenség azt a több összetevőből álló független közjogi státust jelenti, amely a bírót a szolgálati jogviszonyának fennállása során megilleti. Tehát nem csupán az ítékezés során illeti meg a bírót függetlenség, hanem közjogi státuszának minden aspektusát illetően. A bíró nem utasítható, akarata ellenére nem bocsátható és nem mozdítható el a helyéről, csak sarkalatos törvényben meghatározott okokból és eljárás eredményeként [ABH 2. 49. pontja és ABH 1. 2. pontja].

20. A bírák Alaptörvény által garantált elmozdíthatatlansága olyan személyes garancia, amely a bírák döntési autonómiájának biztosítója, mivel kizárja annak lehetőségét, hogy a törvényeknek és lelkiismeretének megfelelő ítélete miatt közvetett, a szolgálati jogviszonyával összefüggő retorzió érje. A bírák elmozdíthatatlansága a független, pártatlan bírósághoz való jog garanciája is egyben [ABH 1. 2. pontja].

21. Az Alaptörvény csak a bíróságokra vonatkozó leglényegesebb szabályokat tartalmazza. A bírósági szervezetre és a bírák jogállására a részletes rendelkezések sarkalatos törvényekben szerepelhetnek; ezt írja elő az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdése. Habár az Alaptörvény a bírák jogállásának részletes szabályait sarkalatos törvényre bízta, és ehhez hozzátartozik a bírói tisztség keletkezésének és megszűnésének a szabályozása, az Alaptörvény külön előírja – a bírói függetlenség szabályaiba ágyazva – hogy „*a bírákat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani.*” A bírói függetlenség egyedi aspektusában kiemelkedő szerepe van a Bjt.-nek, amely a bírói szolgálati jogviszony szabályozásában hivatott biztosítani a befolyásmentes ítélekezéshez szükséges státusbeli szabadságot a bíró számára [ABH 1. 2. pontja].

V. A beosztás és az attól való eltérés szabályai

22. A Bjt. a beosztás fogalmát egy tágabb és egy szűkebb értelemben is használja. A Bjt. 26. §-ának (1) bekezdése a bírósági szinteket jelöli meg, ahová a bíró beosztható, míg a Bjt. 26. §-ának (2) bekezdése részletezi, hogy melyek a tágabb értelemben vett beosztás részelemei; így a bíró szolgálati helye, beosztása, illetménye stb. A Bjt. tehát a beosztás fogalmát részben önmagával definiálja. Eddig a pontig az indítványozó és a jogerős ítélet álláspontja között nincsen eltérés.

23. Az indítványozó álláspontja szerint a tágabb értelemben vett beosztásának (fővárosi törvényszéki bíró) része az is, hogy az indítványozó milyen konkrét ítélkezési tevékenységet végez (cégbíró), és azt mely szolgálati helyen látja el (a Cégbíróság székhelyén). Bármely olyan eltérésre, amely az indítványozó tágabb értelemben vett beosztását megváltoztatja, csakis a Bjt. szabályai alapján kerülhet sor.

24. A beosztástól való eltérésre öt esetben kerülhet sor, melyek az alábbiak:

- a bíró hozzájárulásával [Bjt. 26. §-ának (4) bek.];
- beosztástól eltérő foglalkoztatás [Bjt. 27-29. §];
- kijelölés [Bjt. 30. §];
- kirendelés [Bjt. 31-33. §];
- áthelyezés [Bjt. 34. §]

eseteiben.

Más eset kizárt, a Bjt. 222. §-a ugyanis nem engedi meg az Mt. „munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás” (átírányítás, kiküldetés) szabályainak alkalmazását.

25. Az indítványozó a munkáltató intézkedéséhez nem járult hozzá, így a Bjt. 26. §-ának (4) bekezdése nem jöhet szóba. A *beosztástól eltérő foglalkoztatás* speciális feladatokat takar (katonai tanács, tartós külszolgálat stb.), ilyenről a perbeli esetben nincs szó. Hasonló a helyzet a *kijelölés* esetén, s itt is mellőzhetetlen kritérium lenne az indítványozó hozzájárulása. A *kirendelés* csakis a szolgálati hely ideiglenes változását jelenthetné, a perbeli esetben azonban a munkáltatói intézkedéssel véglegesen módosult az indítványozó szolgálati helye, tehát a kirendelés szabályai sem foghatnak helyt. Végül nem alkalmazhatóak az *áthelyezés* szabályai sem, hiszen nem másik bíróságra került át az indítványozó, hanem a Fővárosi Törvényszéken belül módosult a beosztása (ítélkezési tevékenysége és szolgálati helye).

26. Látható, hogy az indítványozó esetében egyik olyan eset sem forog fenn, amely alapján a munkáltató a Bjt-vel összhangban módosíthatta volna a beosztást. A beosztás végleges, az indítványozó hozzájárulása nélküli módosítása ebből adódóan sérti a bírói függetlenséget, s ezen keresztül a bírói tisztséget viselő indítványozó elmozdíthatatlansághoz fűződő, Alaptörvényben biztosított jogát.

27. Az Alkotmánybíróság egy korábbi, a közigazgatási és igazságügyi miniszter kezdeményezésére indult utólagos normakontroll-eljárásban vizsgálta a beosztás módosításának kérdését. A testület szerint a kirendelés alkotmányos célja lehet a bíróságok közötti ügyteher egyenletes elosztásának biztosítása. Ez olyan esetekben jelenthet megoldást, amikor tartósan távollévő bíró vagy időszakos jellegű ügyteher-növekedés miatt a bíróság túlzottan leterhelte válik. Ilyen helyzetek – vagyis amikor a jelentkező feladat időszakos jellege miatt újabb bírói álláshely létesítése nem adekvát – megoldására lehet alkalmas a

kirendelés jogintézménye; melynek ideiglenes jellegét az is mutatja, hogy időtartama legfeljebb egy év lehet, és a kirendelt bíró mindvégig megtartja beosztása szerinti szolgálati helyét. A bíró méltányos érdekét még kirendelés esetén is mindig figyelembe kell venni. Ha pedig a bíró méltányos érdekét mégsem vették figyelembe a kirendelés során, vagy más egyéb garanciális szabály megsértését észleli a kirendelt bíró, úgy jogorvoslati lehetőségek állnak rendelkezésére. Az Alkotmánybíróság tehát még a kirendelés esetén is aláhúzta az ideiglenességet, mint a beosztás módosításának mellőzhetetlen feltételét. [ABH 3. 114. és 121. pontjai]

VI. A jogerős ítélet alaptörvény-ellenessége

28. A jogerős ítélet megállapítása szerint a bírói beosztás *tágabban* értelmezendő a *munkakörnél*. A beosztásba ugyanis bármely, az adott bíróság hatáskörébe tartozó feladat beletartozhat, s ennek csupán a gyakorlat (ügyszakokban, kollégiumokban történő ítélkezés) szab határt.

29. A jogerős ítélet a szolgálati hely fogalmát is *tágabban* értelmezi a *munkavégzés helye* fogalmánál. Az ítélet szerint a szolgálati hely nem konkrét földrajzi helyet takar, ahol a bíró szokásos ítélkezési tevékenységét végzi. A bíróság álláspontja szerint a szolgálati hely is az adott munkáltató hatásköréhez (helyesen: illetékességéhez) igazodik, azon belül a bíró bárhol végezhet munkát a munkáltató utasítása szerint.

30. Ha elfogadnánk a jogerős ítélet álláspontját, akkor egy bírónak kevesebb joga lenne a szolgálati viszonyában, mint egy munkavállalónak a munkaviszonyában. Hiszen míg a munkakör és a munkavégzés helye – végleges jelleggel – csakis a munkáltató és a munkavállaló közös megegyezésével módosítható, addig a bíró bármikor más típusú ítélkezési tevékenységre és más helyen (más településen/kerületben) történő feladatellátásra lenne utasítható. Ez nyilvánvalóan nonszensz. Ha egy géplakatos munkaköre nem módosítható egyoldalúan, s ha egy bolti eladó sem kötelezhető a munkáltató másik telephelyén történő munkavégzésre, akkor ezek a jogok a bírót is nyilvánvalóan megilletik.

31. Ahogy az Alkotmánybíróság több döntésében is kimondta; a bírói szolgálati jogviszonyok stabilitásának biztosítása olyan, az Alaptörvényből folyó követelmény, amely más jogviszonyokhoz képest is többlet garanciákat igényel. „*A bírói szolgálati jogviszonyok más közszolgálati jogviszonyokhoz képest hazánkban is fokozott alkotmányi védelemben részesülnek. A közhivatal viseléséhez való jog mellett a bírák szolgálati jogviszonyának alkotmányi védelme következik az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdéséből is*” [ABH 1. 2. pontja].

32. A más jogviszonyokhoz képest előírt „többlet garancia” azt jelenti, hogy a bírót megillető védelem semmiképpen sem mehet a munkavállalót megillető védelmi szint alá, sőt, státuszát további biztosítókkal kell körülbástyázni. Ezért a jogerős ítélet azon következtetései, melyek a bíró beosztását és szolgálati helyét a megfelelő munkajogi fogalmakhoz (munkakör, munkavégzés helye) képest *tágabban* értelmezik, aláássák a bírói személyi függetlenségét övező alkotmányos garanciarendszert.

33. A jogerős ítéleti álláspont a Bjt. 26. §-ának (1) bekezdését teljességgel kiüresíti. Hiszen ha a bíró utasítható a munkáltató bármely épületében, bármely ítélkezési feladat ellátására – függetlenül attól, hogy beosztásáról szóló okirat egyébként miként rendelkezik – akkor nem marad olyan esetkör, amely a bíró hozzájárulását igényelné. A jogerős ítélet felfogása szerint ugyanis minden ilyen módosítás a beosztás keretein belül marad, így a bíró hozzájárulását sem igényli. Így adódhatott elő az a képtelen helyzet, hogy az indítványozó, aki tizennégy éven át megszakítás nélkül cégbírói feladatokat látott el, és ezekhez volt meg a szükséges tudása és ítélkezési gyakorlata, egyik napról a másikra peres bírói státuszba került.

34. Ha elfogadnánk, hogy az indítványozó hozzájárulása nélkül bármely ügyszakba be- és átosztható, ez egyben azt is jelentené, hogy a beosztás-módosítás megtörténhet bármely törvényszéki, ítélőtáblai vagy kúriai bíróval is. Márpedig a pályáztatási rendszer éppen azért került intézményesítésre, hogy ennek elejét vegye, így garantálva az – intézményi, szervezeti értelemben vett – bírói függetlenséget.

35. Könnyen belátható, hogy ha a bíró a munkáltató által egyoldalúan és véglegesen átirányítható más épületbe, más ügyszakon belül, más ügyeket tárgyalni, akkor semmi sem korlátozza a munkáltatót, hogy ezen jogával akár retorziós eszközként is éljen. Az ilyen intézkedésnek már a pusztán lehetősége is súlyosan aláássa a bírói függetlenséget, befolyásolásra és megtorlásra ad lehetőséget a bíróval szemben, és – nem mellesleg – az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdésébe, valamint a Bjt. 26. §-ának (4) bekezdésébe ütközik. Ezért elengedhetetlen, hogy a T. Alkotmánybíróság a jelen panasz elbírálásakor világossá tegye, hogy melyek a bírói beosztásnak a munkáltató által egyoldalúan nem módosítható attribútumai.

36. **A fentiek alapján kérem, hogy a T. Alkotmánybíróság semmisítse meg a Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Mf.21.554/2014/6. számú ítéletét, továbbá a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.151/2014/6. számú ítéletét, mivel azok Magyarország Alaptörvénye 26. cikkének (1) bekezdésébe ütközően alaptörvény-ellenesek.** Hivatkozom továbbá arra, hogy az ítéletek a Bjt. 26. §-ának (1)-(2) és (4) bekezdéseibe ütköznek. Mivel a Bjt. ezen jogszabályhelyei az Alaptörvény 26. cikke (1) bekezdésében foglalt kikényszeríthetőségét szolgáló anyagi jogi szabályok, ezért az ebben foglaltak téves bírósági értelmezése közvetlenül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére vezetett.

37. Az indítványozó csatolt minden olyan dokumentumot, mely a jelen alkotmányjogi panasznak az Abtv.-ben meghatározott formai követelményeknek való megfelelését igazolja. Amennyiben a T. Alkotmánybíróság további dokumentumok, iratok csatolását látja szükségesnek bármely eljárásjogi vagy anyagi jogi kérdés megítéléséhez, az Abtv. 55. § (3) bekezdése értelmében erre az indítványozó rendelkezésre áll, és – természetesen – maximálisan együttműködik a T. Alkotmánybírósággal.

Budapest, 2015. június 11.

Tisztelettel:

indítványozó

Képv.:

